

ВПЛИВ МІЖНАРОДНИХ ФІНАНСОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ НА СВІТОВУ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНУ СТАБІЛЬНІСТЬ

Трофімчук Михайло

кандидат економічних наук, доцент,

доцент кафедри менеджменту

Приватного вищого навчального закладу

«Міжнародний економіко-гуманітарний університет

імені академіка Степана Дем'янчука»

м. Рівне, Україна

Стабільність фінансових систем окремих країн, виходячи із глобалізаційних тенденцій, є надзвичайно важливою для підтримання сталого функціонування економіки світу, тому що стійкі фінансові системи забезпечують ефективний виробничий та торгівельний процес, вільний рух капіталу, інвестиційну активність. Оцінити роль міжнародних фінансових інститутів, у сприянні фінансово-економічної стабільності на світовому рівні, можна проаналізувавши те як вони приймали участь у запобіганні, пом'якшенні та врегулюванні економічних і фінансових криз.

Фінансова криза 1997-1998 років в країнах Східної Азії, показала беззахисність цього регіону перед транскордонним переміщенням капіталів. Банки та підприємства дуже активно і відносно дешево запозичували кошти в доларах США, до того ж досить часто на досить стислі терміни. Через різкий відтік іноземних капіталів національні валюти держав цього регіону розпочали швидко девальвувати, що спричинило неплатоспроможність багатьох позичальників. Уряди Індонезії, Південної Кореї і Таїланду звернулися до МВФ за допомогою (таблиця 1).

Таблиця 1. Обсяг фінансової підтримки зі сторони МФВ для Індонезії, Південної Кореї і Таїланду у 1997-1998 роках

Країни	Кредитна програма МВФ, млрд. дол. США	% до квоти країни в МВФ	ВВП в 1997 р., млрд. дол. США	% до ВВП
Корея	20,1	1938	402	5
Індонезія	10,1	490	202	5
Таїланд	4	505	133	3

Джерело: складено автором на основі [1], [2].

Водночас не лише МВФ сприяв стабілізації фінансово-економічної ситуації в цьому регіоні. Значний внесок зробили Світовий банк та Азійський банк розвитку, виділивши 26 млрд. дол. США [3]. Роль цих

організацій була різнобічною, охоплюючи, як миттєве реагування на кризу, так і тривалі й далекосяжні зусилля, спрямовані на підтримку економічного відновлення та сприяння стабільності в країнах, що постраждали внаслідок кризи. Всі реалізовані заходи зі сторони міжнародних фінансових інституцій та національних урядів забезпечили позитивний ефект для стабілізації фінансової системи країн Східної Азії, сприяли швидкому відновленню їх економік та не допустили глобальної рецесії в світі (Рисунок 1).

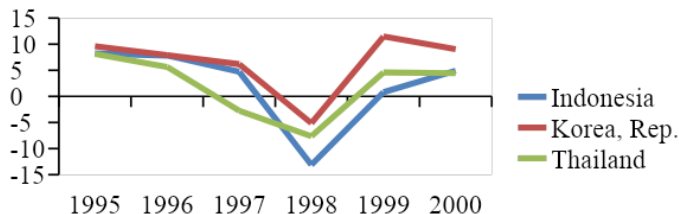

Рисунок 1. Динаміка приросту ВВП Індонезії, Кореї, Тайланду у%
 Джерело: складено автором на основі [4].

Фінансова криза 2008-2009 років стала однією з найбільших економічних катастроф у сучасній історії. Внаслідок кризи ВВП багатьох країн скоротився, зокрема в США, Європі. Багато національних економік увійшли в рецесію. Рівень безробіття піднявся до рекордних показників у багатьох країнах, що негативно вплинуло на рівень життя населення. Це обумовило необхідність реакції світового співтовариства для утримання стабільності глобальної фінансової системи, яка могла зазнати колапсу через дефолти багатьох країн світу. МВФ став відігравати центральну роль в управлінні глобальною економікою і сферою фінансів, що підтверджується фактом виділення ним близько 750 млрд. дол. США для реалізації програм підтримки. Румунія, Україна та Угорщина, отримали найбільші пакети фінансової кредитної допомоги в грошовому вимірі серед європейських країн (Таблиця2).

Таблиця 2.

Програми допомоги МФВ для окремих країн, затверджені у 2009 році.

Країна	млрд. СПЗ	Приблизна сума в млрд. дол. США	ВВП в млрд. дол США, 2008р.
Україна	11,00	16,40	188,11
Угорщина	10,54	15,70	158,33
Румунія	11,443	17,050	214,32

Джерело: складено автором на основі [5]

Світовий банк реалізував трирічну стратегію, яка визначила два основні напрямки оперативного реагування. За першим напрямком посилювалась фінансова підтримка, щоб допомогти країнам послабити вплив кризи, визначивши обсяги фінансування МБРР у розмірі 100 млрд. доларів США, МАР - 42 млрд. доларів США та МФК - 36 млрд. доларів США (поряд з мобілізацією коштів у розмірі близько 24 млрд. доларів США). У другому блоці було розроблено трикомпонентну модель реагування, призначену для захисту найбільш вразливих верств населення від наслідків фінансової та економічної кризи [6].

Усвідомлюючи наслідки для світової економіки та фінансової системи, які спричинить пандемія COVID-19, великі міжнародні фінансові організації були налаштовані швидко реалізовувати свої дії, ухвалюючи потрібні заходи, спрямовані на забезпечення світової фінансової та економічної стабільності. Загалом для підтримки фінансово-економічної стабільності світу, провідними міжнародними фінансовими інституціями у 2020-2021 роках було виділено понад 210 млрд. дол. США. [7]

Отже, сприяння міжнародних фінансових інституцій у забезпеченні глобальної фінансової стабільності, в першу чергу за допомогою фінансових заходів, є дуже важливим елементом у подоланні фінансової та економічної нестабільності, однак, ефективність цієї допомоги може залежати від ряду факторів, включаючи відповідне виконання державами-реципієнтами належних умов для фінансування, впровадження реформ та інших зовнішніх чинників.

ЛІТЕРАТУРА

1. IMF-Supported Programs in Indonesia, Korea & Thailand: A Preliminary Assessment 1999. <https://www.imf.org/external/pubs/ft/op/op178/OP178.pdf>
2. Atinc, T., Walton, M. 1998. Social consequences of the East Asian financial crisis. World Bank Group. <https://documents1.worldbank.org/curated/en/486441468770742543/pdf/310410PAPER0Social0consequences0eacrisis.pdf>
3. World Gross Domestic Product. World Bank <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.CD?end=2022&start=199>
4. Stuckler, D., Basu, S. 2009. The International Monetary Fund's effects on global health: before and after the 2008 financial crisis. International Journal of Health Services, 39(4), 771-781.
5. Звіт МВФ. 2009. IMF. <https://www.imf.org/external/pubs/ft/ar/2009/eng/>
6. Реагування групи світового банку на фінансову кризу <https://documents1.worldbank.org/curated/en/659581468313810979/pdf/The-World-Bank-Group-39-s-response-to-the-global-economic-crisis-phase-one.pdf>
7. COVID-19 Financial Assistance and Debt Service Relief. 2022. IMF. <https://www.imf.org/en/Topics/imf-and-covid19/COVID-Lending-Tracker>